

מזג:

עין משפט
גר מצוה

פא א ב מיי פייג מהל'
מלוה ולוה הלכה ד
סמג עשין לד טוש"ע חו"מ
סימן עב סעיף ט:
פב ג טוש"ע חו"מ סי'
עב סעיף ז בהג"ה:

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו חננאל

[illegible]

מג: **שבועת הדיינין**

ואמרו רבנן שישבע המלוה וישלם. ולקמן נפרט צע"ה
אמאי לא תנא לה לקמן צדדי נשבעין ונוטלין:
והשתא דאמר רב אשי. משמע הכא דקאי סיניא דרז אשי
וא"ת צדכיס המפקיד (צ"ת דף לה.) משמע דהדר ציה רב

אזאני מהך שינויא דכי הדר פריך הדר
אלהוה הווא מרישא דסיפא דקמיני סלע
הלויתני עליו שפטים היה שזה והלה
אזאנא אומר לא כי אלף סלע הלויתני ענין
הסלע היה שזה פטור ואלו איתא מלגו
לדשחצבע שאין דרשוהו לשחצבע נמי
על ידי גגול כמה היה שזה ומוקיי
לה רב אשי במאמינו אלמא הדר
יצייה דהא רישא נמי מני לשנויי הכי
התאם כולה במאמינו ויש לומר דכרישא
אורחיה דלהימני ואן לא יכולנא
לשחצבע משום שמה יוציא הנה הפקדוני
ויסיפוד: **הכי** אומר כי נשבע
תחלה מה שכתוב בקונטרס ולעולם
אזאנסיפא קאי דשבעה אלמלו נראה
שעות סופר אלף ארישא קאי דשבעה
גזי לוח היא: **אבל** קרא ונכבא
פירש בקונטרס דכיון דנכבא
פרעון היו לא קבלו עליה פירכי
דכדמי שוייה וקשיא דבכדמון פריך
חייב לימא ליה הא קשיא שמואל מודה
בקצילתיה ומאי קשיא שמואל מודה
בכדמי דבר פרעון וליכא למימר
דלהרדעי פריך דמשני כי קאמר
שמואל כי יבדוקהו ים לחלק דלמודי
רב נחמן בחד נכסא או בחד נכסא
אזאנא נכסא בחד נכסא מילתא
למשכון ונכסא לפרעון ונראה
לפרש דה"ק אזל קתא ונכסא לא
אזל לאזל אזל כל חד לפי מאי דשוייה
הנכסא שוייה עשר קמי אזל
הנכסא אזל עשר תלקים אזל קתא
חלק אחד עשר וע"י לפרש
קתא ונכסא לא ואי אזל קתא לא
אזל פלגא אלף מאי דשוי דעיקר
סמיכת המלוה על הנכסא אזל נכסא
כולה ואי אזל נכסא דנכסא
אזל פלגא אזל קתא אזל כולה

[illegible]

שבועת הד"ינין פרק ששי שבועות

דאָמער רב אָשׁי זװ נשעב וזװ נשעב הױ קאָמער מי נשעב
(ה) וזא דרב אָשׁי צוצא מניעא הוּא צפ' המפקד [הא].
ניעא התם [לה] גבי שומר שכר שטען נגנזה וחייד עצמו
משביעין אותו שבוּעה שאינה חיישין שמה עיניו
נתן דה ורולא לקנותא צדמסי
ואותביינה מאא דקמני דקמני ויוציא הלה
את הפקדון ואי אמרת משביעין אותו
שבוּעה שאינה ברשותו היכי מני
מפיק ליה ושני רב אָשׁי עלה זה
נשעב וזה נשעב זה נשעב שאינה
ברשותו וזה השבוּעה קלומי נשעב
כמה היתה שוה. והכי ענין מתני'
מי נשעב מחלה מי שהפקדון אצלו
נשעב מחלה שאינה ברשותו ולעולם
זה אצלו

אָספּיאַל דרישאַ קאָי הייבט דזשעטע
גצ'י לוי: **קאָא**. בית יד: **אָבד אָנפֿאָ**
וויי. דסכר וקביל אָבד כל זמן אָפֿן
קיימען עס וכוונא גובא חווב אָפֿן
מלוה סמס הווא. סמס מלוה קאָלעס
יוס [מסכת ג:] . ואס פירש לוי זמן כשיגיע
זמנו יפרע ולא מני למימר סכרת
וקבילת דאי לשם משכון קבליה לשם
פרעון לא קבליה וכיון דקבליה
לשם משכון כל כמה דלא מהדר
ליה משכוניה לא גצי ולא מני פטר
נפשיה בדמי שוויין: **אָבד פּרטי קאָא**.
לא אמרינן חדא קביל כחמש מאה
וחדא כחמש מאה ואי אָבד חדא
מינייהו לא ליפסיד חמש מאה דהא
לא פריש חדא כפּלגא וחדא כפּלגא
אלא תרוייהו קבליניהו כחדא כמשכונו
ולא כפרעון וכיון דמהדר ליה מקלָתָּ
משכונו כחמי דחסר (נפשיה) מיניה
פטר נפשיה כחשמומי שוויין: **ורבי**
נחמן אמר אפי' פּרטי קאָאסי. ואע"ג
דלא פריש מסתמא חדא כפּלגא
וחדא כפּלגא קבליניהו ואי אָבד חדא
אָבד פּלגא: **אָבד קאָא ונסכא**. לא
אמרינן נסכא קביל כפּלגא דכיון
דמידי דחיי לפרעון הוא לא קבליה
עליה אלא בדמי שוויין: **אָבד נסכא**
אָבד פּלגא גרסינן: **חייב**. ולא אמרינן

נחמיו: **זדפריש**. איני מקבלו עלי אלא באחריות חובו:
ע ויטול מעותיו. ישבע (ה) שאבדו ויטול את חובו:
בדלא
ב סמוך פלוגתא דרבי אליעזר ודר' עקיבא בדשמואל
הא ורפי' כנגד המשכון לא מפסיד בדאשכחן באחרו
מיניה ור' עקיבא לא חשיב אסמכתא אלא כגון (א) ח
שיאמיניהו אבל הכא דעמו לכך ולכך אומר כדי לקיים
התם שאני שלא הפסיד אבל הכא שהפסיד משכנו
לעטס זה ועוד יש לומר דבאלו אסמכתא פליגי ופריש
דלא שוי אלפא וזוי קבלתיה דרבי אליעזר סבר דלענין
אבד המשכון אבדו מעותיו ואם תאמר בפרק האומנין
אליעזר ולימא דזפריש מודה רבי אליעזר דשמואל ויש
אליעזר דישבע ויטול מעותיו משמע אפי' מה שנגד
לית להו דשמואל דהוה ליה למשמע דכ"ע אית להו
ל"כ כ"ע אית להו דשמואל דהוה ליה פריש מפסיד
משכון פסיד וואמי' לר' אליעזר ויטול מעותיו דשמע
ויימר דכ"ע אית להו דשמואל ולר' אליעזר ישבע ויטול
מה שפירש דנגד המשכון חשיב כמפורש נחא דודאי
לזכרון דברים בעלמא תפיס ליה לענין מה שנגד
ל' עלמא לית להו דשמואל ואי הוה אמר דאין הלכה
פסק דבינו חננאל דאין הלכה בשמואל וכן בה"ג ואין
בה גרסה דהלכתא כוותיה דקיימא לן כרב נחמן דביני
דר' אליעזר ור' עקיבא דשמואל כמו שפירש וקיימא
פלגא לשמואל ובפרק הוהב (סג דף מח:) מדמה לרבי
הא כר' יוחנן ומדשמואל אין ראהי דאף על גב דלענין
איירי שמואל דזפריש הדיא דערבון איירי נמי דזפריש:

מסורת הש"ס

(א) צ"מ לד: ע"ש, (ב) צ"מ
(ג) שם פכ, (ד) שם
פא, (ה) צ"מ קד.

הגהות הב"ח

(ח) גמ' גבי מלוה הורא
אמר שמואל: (ב) שם לימא
כתנאי. נ"ב ע"י צ"מ דף
מח ע"ב: (א) שם אי
בדשוי שיעור: (ד) רש"י
ד"ה והשתא וכו' הא דרב
אשי כל"ל ואת ו' נמחק:
(ס) שם ד"ה ישבע וכו'.
ישבע שאבד כל"ל ואת ו'
נמחק:

יְבִינוּ חֲנָאֵל (המשך)

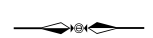
[illegible]

(א) נראה דחסר כאן וי"ל והשתא דקיי"ל דזה נשבע שאינה ברשותו וממלאו שניהם נשבעין. הכי קמי כו'.

(ב) דברי רבינו ז"ע קצת ומזה ליישב.

מסורת הש"ס

(א) פסחים לא: גיטין לו. קדושין ט: ב"מ פב, (ב) מדרים לג: ב"ק ט: ב"מ כט. פב, א (ב"מ קיא), (ד) ב"ב קד;

תורה אור השלם

1. הַשֵּׁב תִּשָּׁבּ לֹא אֶת הָעֶבֶט כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁבָב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכָּךְ וְלֹךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יי אֱלֹדֶיךָ: דברים כד יג

מוסף רש"י

שקונה משכון. לכל מילי להמחייב באונסין (ב"מ פב.) כל ימי הלואה המשכון קני לו ואם נאנס חייב באונסין, שאטו עליו כל כשומר חנם ולא כשומר שכר שפטורין באונסין, אלא ללו ברשותו ובשמירתו עומד (פסחים לא:). ולך תהיה צדקה. בהשגח העבט כתבי, אי אמרת קונה משכון איכא נדקה בזה שכינה ששכ מנין, על שלו שכב (שם). שמשכנו שלא בשעת הלואה. דהא קרא במשכנו ע"י שליח ב"ד כתיב, דכתיב לעיל מניה בחוק תעמוד ומוקמינן לה בשליח ב"ד, וההוא ודאי קני, דלגובינא שקליא וליכא לדמוייא למשכנו בשעת הלואתו, ובהך פלוגתא דר' אליעזר התלוה על המשכון קתני (ב"מ פב.) ובשומר אבדה קמיפילגי. דטעמא דר' עקיבא דמשום דשומר שכר מלוה והעסק בהנאה פטור מן המלוה, דאי בעי לא יהיב ריפתא לענא (שם). ושומר אבדה, שגאלא אצדה והכניסה אל תוך ביתו, דכתיבי (דברים כב) ואקפוטו אל תוך ביתך (שם) ובעי"ז ב"ק נו:). כשומר חנם. ואטו חייב אלא בפשיעה (ב"מ כט.).

בדלא שוי שיעור וזוי. עסקינן: ובדשמואל קמיפלגי. רבי אליעזר לית ליה דשמואל דמשכון שאינו שזה כל החוב אין אדם מקבלו אלא לזכרון דברים הלכך שומר חנם הוא עליו וישבע שלא פשע ושאינו ברשותו ויטול כל מעותיו ור' עקיבא כשמואל סבירא ליה שלשם משכון קבלו אבל הלווהו אלף וזו בשטר אפילו רבי אליעזר מודה שהמשכון שקיבל אחרי כן לשם משכון קבלו שהרי אינו צריך לו לזכרון דברים שהשטר לו לראיה: ה"ג אי דלא שוי **שיעור וזוי דר"ע** לים להו דשמואל ובדרכי יצחק קמיפלגי. רבי אליעזר לית ליה דרבי יצחק ואינו עליו אלא שומר חנם ואף על פי שהוא משכון גמור: אימור דאמר רבי יצחק **שמשכנו שלא בשעת הלואתו**. כגון על ידי ב"ד דבהכי משתעי קרא דכתיב לעיל מיניה בחוק תעמוד והאיש וגו' ואמר מר א זה שליח ב"ד: כשומר

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

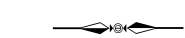
במאי לאו ברבא שוי. פירש בקונטרס דרבי אליעזר לית ליה דשמואל דמשכון שאין שזה כל החוב אין אדם מקבלו אלא לזכרון דברים בעלמא משמע אבל אם שזה כל החוב מודה רבי אליעזר דאזדו מעותיו וי"ס שכתוב בהם בפירוש היכי דמי אי דשזוי מאי

טעמא דרבי אליעזר וקשה דצפרק האומנין (ב"מ דף פב. ושם) מסיק מתניתין דהתם דלא כרבי אליעזר ולוקמה ככ"ע ובדשזוי וי"ל דהתם לפי המסקנא דלא איירי רבי יצחק אלא שלא בשעת הלואתו שאין לחלק בין שזי צין לא שזי שאם ימחייב בדשזוי משום דרז יוסף א"כ בדלא שזי נמי יפסיד כנגד המשכון אבל הכא השמא ס"ד דרבי יצחק איירי אפילו בשעת הלואתו הלכך מודה רבי אליעזר דשזי אבל לא שזי הוי וזכרון דברים בעלמא ולא שייכא התם דר' יצחק. ומיהו תימא כיון דרבי יצחק גזירת הכתוב היא מה לי שזי מה לי לא שזי אטו משום דלא שזי לא קרי ביה השז תשיז את העצט ולך תהיה נדקה ועוד דמסיק בסוף ותסבירא

אימר דא"ר יצחק כו' ומעיקרא פשיטא ליה דבשזי יודה ר"א משום דר' יצחק על כן נראה גירסת הספרים דגרסי מאי לאו בדלא שזי פי' מאי לאו אפי' בדלא שזי דרבי עקיבא אית ליה דהפסיד כדשמואל ורבי אליעזר לית ליה דשמואל ואפי' דשזי יטול כל מעותיו ובסיפא כשהלווה אלף וזו בשטר מודה ר' אליעזר דאזדו מעותיו משום דאורחא דמילתא כשהלווה בשטר שאין נותן לו משכון באותה שעה והוי שלא בשעת הלואתו וקני משכון מדרבי יצחק וכי מוקי פלוגתייהו דרבי יצחק לא פליג ר' אליעזר אדרכי יצחק אלא בשעת הלואתו אבל שלא בשעת הלואתו מודה ר' אליעזר ולא הוי השתא אזדו מעותיו דבסיפא כאזדו מעותיו דרבי עקיבא דההיא דרבי עקיבא אזדו אפי' דמים הימירים על המשכון ובסיפא דוקא שכנגד המשכון דהא הוי טעמא משום דקנה משכון דכרבי יצחק כדפרישית ומה שפירש בקונטרס בסיפא שיש שטר אין צריך משכון לזכרון דברים אבל דרישא שאין שטר הוי משכון לזכרון דברים ולא לגובינא אין נראה לפרש כך דלמאי דמוקי לה דפליגי בדשזוי ליכא למימר לזכרון דברים תפיס ליה דהא לכ"ע אין משמט אפי' משכנו בשעת הלואה כדפרישית בגיטין (דף לו. ד"ה שאט) ובכל שעה (פסחים דף לא: ד"ה בדר"י): **לא ברשוי וקמיפלגי בדרבי יצחק**. תימא דלימא דבהא פליגי דמר סבר כיון דשזי תפיס ליה בצביל החוב ורבי אליעזר סבר אע"ג דשזי לא נקיט ליה לענין שיפסיד החוב אבל בדלא שזי כ"ע לית להו דשמואל ולפרי"ח דמוקי שמואל דפרשים ניתח דכיון דאפי' בדפריש לית להו דשמואל סבירא הוא דבשזי בסתם לא תפיס ליה לענין שיפסיד החוב באצידת המשכון: **צדקה מנין**. דלא מיקריא נדקה אלא"כ מחסרו ממון: **במכאן לבע"ח** שקונה משכון. נראה דאין מתחייב באונסין אלא הוי כמו שומר שכר דמכוחת ס"פ האומנין (ב"מ דף פב. ושם) דבעי לאוקמא הא דתנן הלווה על המשכון ש"ש במשכנו שלא בשעת הלואתו וכדרבי יצחק וכן מוכח בה"ג דשומר שכר הוי: **שומר אבירה רב יוסף אמר בו' ורבה אמר בו'**. פסק ר"ח דהלכה כרז יוסף דאמר צפרק אין צין המודר (מדרים דף לג:.) דכ"ע אית להו פרוטה דרז יוסף ואין נראה ראהי משס כלל דריבה נמי מודה דאי אמי עניא דלא בעי למיחז ליה דאטו מי לית ליה העוסק בהנאה פטור מן המלוה אלא דס"ל דמשום הנאה פורתא כותא דלא שכיחא לא תשיז שומר שכר וקאת משמע בחלו מציאות (ב"מ דף לא. ושם) דהלכה כרז יוסף גזי ההיא דדריש התם השז תשיז אין לי אלא לנזיתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם מ"מ ודייק סתמא דהש"ס ה"ד אי דמינטרא פשיטא אי דלא מינטרא אמאי לעולם דמינטרא והא קמ"ל דלא צעינן דעת בעלים וכדרבי אלעזר והיינו כרז יוסף דמכוח כריש הכונס (ב"ק דף נו. ושם) דפריך מינה רבה לרז יוסף ובעי למידק דמרבינן חורבתו שאינה משתמרת דאי משתמרת היינו ביתו אלמא שומר חנם הוי ומשני רז יוסף לעולם דמינטרא וכרבי אלעזר וי"ל דרבה קיבלה מרז יוסף משום דלדידיה נמי לא ניחא דהא מודה רבה לרז יוסף צבעלי חיים דנקטו להו יגירי ברייתא דבעו נטירותא יתירתא כדאמר התם וקרא צבעלי חיים כתיב לא תראה את שור אחיך והיה צריך לדחוק דרצוי"א דקרא אוכן תעשה לשמלתו קאי אי נמי בצפותין ועוד דהוה צריך לומר דאסמכתא בעלמא היא דהא טעמא דרבה דהוי ש"ח משום דמאי הנאה קממטי ליה אי"נ אינטריך קרא לאשמועינן דלא נישציהי ש"ש משום פרוטה דרז יוסף או משום דרחמנא שעצדיה בע"כ ועי"ל דרבה לא קיבלה אלא מתחלה לא עלה על דעתו להוכיח דינו מזה אלא לאסמכתא בעלמא נקט קרא לזכריו וצרייתא דהכונס (שם) דדריש מקרא דהוי ש"ח אסמכתא היא ורבה נמי מודה דעיקר קרא לא אתא אלא כדרבי אלעזר דממסיק הש"ס צפרק אלו מציאות (ב"מ דף כט. ושם) וסוגיא דהתם אחיא נמי כוותיה וה"פ אי דמינטרא למר מגניבה ולמר מפשיעה פשיטא דלאשמועינן דש"ח הוי לא אינטריך קרא כדפרי' ומינטרא דאלו מציאות לרבה כלא מינטרא דהכונס (ב"ק דף מ. ושם) ולפירוש הקונטרס נראה היה דהלכה כרז יוסף דפירש לימא דרז יוסף תנאי היא ומילתיה דרבה ודאי תנאי היא דר"ע דכ"ע לית ליה דרבה וקי"ל כר"ע אבל אין לפרש כן אלא אדרבה אית לן למימר דרבה ודאי לאו תנאי היא אלא כ"ע אית להו דרבה ובדשמואל קמיפלגי ור"ע מודה דש"ח הוי על המשכון מה שהוא יותר על החוב אבל כנגד החוב מפסיד מטעמא דשמואל אפי' לפרי"ח אע"ג דלא פריש כמפורש דמי כדפרי' לעיל ומתני' דסלק הלוייתי עליו ז"ל דאזד המשכון היינו בפשיעה דאי לאו הכי לא היה מחייב בזה שהוא יתר על החוב ואדרבה יש להוכיח דהלכה כרבה כדמסיק הש"ס בהאומנין (ב"מ דף פב. ושם) אלא מחוררתא מתני' דלא כרבי אליעזר והשתא לוקמה ככ"ע לרז יוסף במלוה שא"צ למשכון אלא משום דקי"ל כרבה דמסיק אליבא דהלכתא ועוד ראהי מפרק א"מ (שם דף כט. ושם) גזי פלוגתא דרבי טרפון ור"ע דמה יהיו דמים מוכח בגמ' לרז יוסף דמשום דשזו ליה רצנן לאישתמושי בזה הוי עלייהו שואל ובס"פ המפקיד (שם מג.) גזי מפקיד מעות אצל שולחני ס"ל לר"נ דקיימא לן דהלכתא כוותיה בדניי דאף ע"פ שמשמטם בזה לא מחייב באונסין והיינו דלא כרז יוסף ואין לחלק משום דגזי אצידה בלא"ה הוי ש"ש בלא היתר תשמיש לפיכך על ידי היתר תשמיש נעשה שואל דאטו אם יוסף שכר לש"ש יעשה שואל ועוד דקי"ל יי כרבה לגבי רז יוסף צר משהה ענין ומחאה אע"פ שיש מפרשים דהיינו דוקא צבילי דבצא בתרא ליתא דצפרק מי שאלחו (גיטין דף עד: ושם) פריך והא קי"ל כרבה והשתא הא דלמרי' צפ"ק דפסחים (דף ה:) גזי חמץ כיון דאילו מיגניז או מיתביז ברשותייכו קאי כדידכו דמי היינו מיגניז או מיתביז באונס דאי לא מחייב באונסין אפי' מתייב באחריות גניבה ואצידה אין זקוק לצער דאי לאו הכי ישראל שהלוה לעכו"ם על חמלו יאסר בהנאה בלא דר' יצחק ורצנן נמי אמאי פליגי שהרי חייב באחריות גניבה ואצידה מדשמואל דקיימא לן כוותיה כיון דקיימא לן כרבה אלא ודאי כיון דלא מחייב באונסים לא מיקרי חמלו מיהו מדרבי יצחק אע"ג דלא מחייב באונסים כדפרי' לעיל אסור בהנאה כיון דקני ליה והוי שלו אבל שומר לא מחייב לצער אם לא מקבל עליו אחריות אונסים מיהו אי הוה פסקינן כרז יוסף לא היינו צריכין לומר שצריך אחריות אונסים לענין חמץ דאינטריך דרבי יצחק פליגי דאסור חמלו של עכו"ם הממושכן ציד ישראל דפרוטה דרז יוסף לא שייך דעכו"ם דליכא מלוה ועוד דאפי' שומר שכר גמור לעכו"ם לא מחייב דגזי שומרים כתיב רעהו ואיכא למעוטי עכו"ם כמו הקדש ובה"ג בהלכות פסח כתז דחייב לצער אם קיבל אחריות דגניבה ואצידה: ורז

מד.

פג א מוי פ"י מהל' שכירות הלכה א עין בהשגות ובמ"מ סמג עשין דז טו"שע חו"מ סי' עב סעיף ב:

רבינו חננאל

בהא קתני ר' אליעזר ישבע ויטול מעותיו. ואי בדלא שזו שיעור וזוי בהא לימא רבי עקיבא יכול לומר לו כלום הלוייתי אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותי' אלא לאו בדלא שזו שיעור וזויה. ובדשמואל פליגי בדפריש רבי עקיבא אית ליה הא דשמואל ואמר כיון דפריש וקבליה הא קבליה. ור' אליעזר לית ליה הא דשמואל ואפילו בדפריש. ודחינן כולי עלמא לית להו דשמואל ואצ"ג דפריש וקבליה ולא כלום הוא. והכא בדשזי שיעור וזוי. ובדרבי יצחק פליגי דאמר מנין לבטל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה. אם אינו קונה צדקה מנין. אלא מכן לבעל חוב שקונה משכון. וכשמחזירו לבעליו ממונו נותן לו לפיכך כתיב וצ"ג דרבי יצחק. ר' לית ליה: ודחינן וכי הא דר' יצחק תנאי היא ואמרין ותסברא וזה ר' יצחק לאי אמר אלא כשמשכנו שלא בשעת הלואתו דכתיבי' קראי כי תשה בריע' וגר' משכנו בשעת הלואתו מי אמר ר' יצחק שקונה משכון. אלא (א) (קשיא להו לרבנן הא דתנן (שבועית פ"י מ"ב) המלוה את חבריו על המשכון והמוסר שטרותיו לבי"ד אין משמטין מאי טבימא דהא משכנו בשעת הלואה היא. וקאמרין (גיטין לו.) הא מני ר' יצחק היא דאמר בעל חוב קנה משכון (ג.) לימא דר' יצחק תנאי היא ופרקינן לא) בשמשכנו שלא בשעת הלואתו כולי עלמא לא פליגי דקונה משכון. והכא במשכנו בשעת הלואתו. ובשומר אבדה פליגי. רבה אמר כשומר חנם.

(א) כלשון זה נמצא ג"כ בחי' הריי' מייגס וז"ל כפן ע"י שם היטב וקלת משמע שם שהרי תשוב כן לפנינו בגמ' ואולי דהוא הספסל מרבנן סבוראי וז"ע.

(ב) כלן חסר סיוס קטואי וז' ואמנם בחי' הריי' מייגס וז"ל הובא בשלימות ע"ש.

מסורת הש"ס

א) נע"י מוס' ב"ק קה: ד"ה אהרן;
ב) נע"י מוס' לקמן מו: ד"ה ואפי' א)
ג) נע"ין פרש"י לקמן מו: קמפרש לגל המשנה דהכא עד סופה;
ד) ב"מ ב: ה' גי' ה"רן הוא נוטל בשבועה;
ה) נע"י מוס' לקמן מה;
ו) נע"י מוס' לקמן מה;
ז) כ"ב מ: ח' כחיות פו:
ח) כ"ב מ: ו) נלעיל מ: כחיות פו:
ט) נלקמן מו: מה: כחיות פה;
י) ב"מ כ: מ) נע"י מוס' לקמן מה;
יא) ע"י פי' רש"י ב"ק קה:
יב) ב"מ קיד:
יג) דקתני כ"ל

מקור:מסורת הש"ס

תורה אור השלם

- שבועת י' תורה בין שניהם אם לא שלק' ידו במלאכת רעהו וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם:

שמות כב י

מקור:מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

א) משנה תן לפועל' בסלע:
ב) רש"י ד"ה ישבע צעה"ב שניהם אם לא שלק' ידו במלאכת רעהו וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם:
ג) נע"י מוס' לקמן מה:
ד) כ"ב מ: ח' כחיות פו:
ה) כ"ב מ: ו) נלעיל מ: כחיות פו:
ו) נע"י מוס' לקמן מה:
ז) כ"ב מ: ח' כחיות פו:
ח) כ"ב מ: ו) נלעיל מ: כחיות פו:
ט) נע"י מוס' לקמן מה:
י) כ"ב מ: ח' כחיות פו:
יא) ע"י פי' רש"י ב"ק קה:
יב) כ"ב מ: ח' כחיות פו:
יג) דקתני כ"ל

מקור:מסורת הש"ס

גליון הש"ס

מתני' ארשב"ג אם יש עדים. עיין בראש"י ס"א דמ"ט סוף סימן ג:
רש"י ד"ה ישבע בעה"ב (וב') שבועת הדיבה. עיין לקמן דף מה ע"ב פרש"י ד"ה ה' שאר:

מקור:מסורת הש"ס

רבינו חננאל

כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין כו'. מנא לן שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם. מי שעליו לשלם לו השבועה:
ואלו נשבעין ונוטלין. השכיר. אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן עקרוה רבנן בשבועה זו מבעל הבית ושדויה אשכיר משום כדי חייו דשכיר ומשום דבעל בית טורד בפועליו ושוכח:
ואמרין וליתן ליה בלא שבועה. ופרקינן שבתהו זו כדי להפסיד דעתו של בעל הבית:
וליתן ליה בעדים. טריחא ליה מלאת:
וליתן ליה מעיקרא שניחן רוצין בהקפה. בעל הבית שמת אין בידו מעות מצויות וא"ת ליתן לו שכרו מקודם נמנע ואינו שוכר. והשכיר עליו יוציאנו מעיקרא ויהיה עליו

כל הנשבעין פרק שביעי

אחס שצועם העדות כו'.
בין שנחשד על שצועת העדות בין שנחשד על שצועת הפקדון שכפר ונשבע על שקר:
ואפי'. נחשד על שצועת שוא שהוא רע לשמים עליה ולא לצרכיה אעפ"כ הוא נפסל על ידה

לשבועה:
חזרה שצועה למקומה.
בגמ' [מז]. מפרש לה: **כיצד אלו ואלו באין.**
לצ"ד לישבע שצועת שוא מציניהם דלית בהו דליתו משקר:
ונסחו באנפילי.
תיק העשוי למעות:
ישבע בעל הבית.
(א) ° שצועת היסת:
כל שהפירוש בידו ידו על העלוונה.
ארישא פליג ° דקתני ישבע בעל הבית שנתן לו את הדינר ואתא רבי יהודה למימר אין צריך שצועה שאין דרך חנוני המוכר שלא בהקפה ליתן את הפירות עד שיקבל את הדינר:
מעוה. פירוטות של נחושת:
כשם שאמרו. משנה היא במסכת כתובות (דף פו.)

א) צמזליאה שטר כתובתה ומודה שקבל' מתקלתה ומנאל שאין לסמוך על שטר כתובתה ואם טוען בעל דנתקבלה כולה לא תפרע אלא בשבועה:
עד אחד מעידה כו' ומנכסים משועבדים ונפרעה שלא בפניו.
כולהו אכסס קיימי כשם שאין אחד מאלו נפרע אלא בשבועה כך היתומין לא יפרעו כו' ובגמרא [נלקמן מה]. מוקי צימומים מן היתומים:
נפרעה שלא בפניו.
שאלה גט ממדינת הים:
שלא פקדנו אבא. בשעת מיתה:
ששטר זה פרוע.
שלא אמר לנו קודם לכן:
שלא מאלנו בין שטרותיו.
שובר על שטר זה:
הרי זה נשבע.
שלא מנא שוכר:
גב' ולקח צעליו.
רישא דקרא שצועת ה' תהיה בין שניהם ולקח צעליו את השצועה ולא ישלם הנמצע שזו כלום:
היי הלכתא נינהו.
בתמיה וכי הלכה למשה מסיני הם:
ומשום כדי חייו כו'.
בתמיה:
כי היכי דליהגרו ליה פועלים.
שאם ישבע הוא ויפסקיו פועלים לא ימנא עוד פועלים למללכתו שיגורו ממנו שהוא כופר בשכר פועליו:
כי היכי דליגרהו בעל הבית.
שלא יתשדוהו בצצוע שכרו אחר שקבלו:
צעה"צ על כרחיה אגר.
פועלים כשהוא צריך להם:
שכיר נמי על כרחיה מיסגר.
שהוא צריך למוותו:
טורד בפועליו הוא.
שנותן שכר ללמה פועלים וכסבור שנתן לזה:
וליתני ליה צעדים.
יתקנו חכמים שלא יתן אדם שכר לפועל:
אלא צעדים ולא ינא ליה שצועה: וליתני ליה מעיקרא.
ליתקון רבנן שיתן אדם לפועליו שכרן שחרית עד שלא יתחילו במלאכה ואם תצד לערצ לא יטול כלום ולא תהא שם שצועה:
שניהם רוצים בהקפה.
צעה"צ פעמים שאין מנזיות לו מעות שחרית ופועל שלא יוציא המעות עד הלילה לפרנסתו:
א

קרא וּלְקַח בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם מִי שֶׁעָלָיו לִשְׁלֹם לוֹ שְׂבוּעָה:
ואלו נשבעין ונוטלין כו':
מאי שנא שכיר דתקיננו ליה רבנן דמשתבע ושקיל ° **אמר** רב יהודה **אמר** שמואל הלכות גדולות שנו כאן הלכות הני הלכתא נינהו **אלא אימא תקנות גדולות שנו כאן גדולות מכלל דאיכא קטנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן עקרוה רבנן לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר משום כדי חייו משום כדי חייו דשכיר קנסינן ליה לבעל הבית בעל הבית גופיה ניחא ליה דמשתבע שכיר ושקיל כי היכי דאיתגרון ליה פועלין אדרבה שכיר ניחא ליה דלשתבע בעל הבית ונפקע כי היכי דליגריה בעל הבית בעה"ב על כורחיה אגר שכיר נמי על כורחיה מיתגר אלא בעה"ב טרוד בפועליו הוא וליחב ליה בלא שבועה כדי להפסיד דעתו של בעה"ב וליחב ליה בעדים טריחא ליה מילתא וליחב ליה מעיקרא שניהן רוצין בהקפה**

שבועה (לקמן מה). כיצד אלו ואלו כו'. אלו ואלו באים לצ"ד על מנת לישבע אחד מהם לשלם. אלא שניהם טעלין בלא שצועה (ב"ב ב). הפוגמת כתובתה. כלמפרש ואילך במתניתין גופה (כתובות פו. ושם) הפוגמת כתובתה ככלה. היתה כתובתה חלשה וזו ואמר לה התקבלת כתובתך והיא חומתה לא התקבלתי אלא מנה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים משועבדים כו' לא תפרע אלא בשבועה. משום דאי הוה גבי מן הלוה גופיה והוה עשין לו לא אשתבע לי דלא אשתבעי. אמרין בשבועתא (מה). דמשבעין לא יא' ואל טעין לא טענין ליה האול תקיט שטרא, אכל בשביל לקחות אטן טענין דלמא אי הוה גבית מן הלוה הוה טעין כך אשתבע לי דלא פרעתין ובעית אשתבעוה. השתא אטן טענין. דפתח פין לאלס הוא, ומנכסי יתומים ונפרעתה שלא בפניו כולוה משום האי טעמא (כתובות י"ג). וכן היתומים. מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה, ומתו שצועתן שבועה שלא פקדנו אבא. צמזליאה מיתה, ושלא אמר לו קודם לכן ושלא מצינו שוכר בין שטרותיו של אבא על שטר זה שיהא פרוע (ב"מ ב.). ואילו נשבעין שלא בטענה. משמע שאין אדם מוכנה כלום. בגמ' פריך אטו בשופטין עסקין (לקמן מה). השותפין והאריסין. בגמ' מפרש מאי שא' הני (שם). והאפוטרופין. שנתעסקו בממון אדם להכניס ולהוציא וישא' וליתן, אכל צנכסי יתומין פלוגתא דתנאי היא במסכת גיטין בהניקין (שם). והאשה הנרשאת כו'. שהוכיזה בעלה חנונית או שמינה אפוטרופוס לעסוק צנכסין (שם). וכן הבית. אחד מן האחים שנתעסק צנכסים משמת אביהם (שם). חלקין השותפין כו'. ולא השביעו בשעת חלוקה (שם). בתגלגל לו שבערה. האי טעמא (כתובות י"ג). ואלו עסקין. כלומר שנו כאן. כלומר שנתן חכמים צנכסין וטעלין דשכיר ונגזל ותחב ומוצי על פנקסו (ב"מ קי"ב). הני הלכתא נינהו. בתמיה, וכי הלכות למשה מסיני הם והלא אינם אלא תקנות חכמים כלמפרש (שם). תקנות קבועות. ראו לעשות קצת לעקור עליהם דבר מן התורה, דמלאכותייתא מי שיש עליו לשלם הוא נמצע, דכתיב ולקח בעליו ולא ישלם. והלא שקלוה לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר (שם). ונפקע. יפסקו שכיר, כי היכי דליגריה. שלא ימנעו מתשכרו שידלגו למר חשוד הוא למכוע שכיר משקבלו (שם). על כורחיה אגר. כשהוא צריך לפועלין על כרחו שוכרם (שם). טרוד בפועליו. וכפר שמתן לו ולא נתן (שם) וכסבור שמתן לזה כשמתן לחבירו (שם קד). וליחב ליה בעדים. ויתן לו בלא שצועה. לתקן להן לל שוכרי פועלין שיתנו שכרם צעדים ואם יאמרו פרעמינו שלא צעדים יתן בלא שצועה (שם). וטריחא ליה מילתא. לאחר חבר עדים כל היום (שם). וליחב ליה מעיקרא. לתקן לבעל הבית דהייב אגריה בלאא מקמי עצימתייהו דאי אחי שכר לא מהימן (שם). שניהם רוצים בהקפה. בעל הבית פעמים שאין לו ופועל שמה יפלו ממנו (שם).

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

מה.

גדולות מכלל דאיכא קטנות.
תימה דלא דייק הכי צפרק השולח (גיטין דף לו.)
דלמחר רשצ"ג תקנה גדולה התקינו שהיו העדים מפרשין שמותיהן בגיטין כו' וצהגחול קמא (צ"ק דף קד:)
א"ר אליעזר בר דלוק תקנה גדולה התקינו שאם היתה היליאה יתירה על הקרן כו' וי"ל דהתם קרי ליה גדולות לפי שהיה בה צורך גדול והכא דייק מדאמר שנו כאן:
עקרוה רבנן שבועה מבעל הבית.
אף על גב דכופר הכל פטור דלא נתקנה שצועת היסת עד צימיו רצ נחמן מ"מ על בעל הבית שייכא טפי ועוד דלפילו צמודה במקפת שדויה אשכיר:
בעל הבית טרוד בפועליו.
ולא פלוג בין פועל אחד ליש לו פועלים הרבה וצירושלמי קאמר עסקיו מרובין:
וניתב ליה בלא שבועה.
ואי"ת ולא יהא צרי של בעל הבית אלא כלמי יודע והניחא למ"ד דהשואל (ב"מ דף י"ז:)
צרי עדיף אלא למ"ד לכו צרי עדיף אלא וי"ל דהוי כמנה לי צידך והלא אומר איני יודע אם החזרתיו לך דחייב לכ"ע דממוכח בהגחול בתרא (צ"ק דף קיח.)
ואי"ת אכתי אלאי יתמידי ליה בלא שצועה וכי אי אפשר להיות בשום פעם שיהיה צרי שלו טווצ דפעמים יהיה כדצריי דהא רבי יהודה לא מיחייב אלא צהודאה במקפת וי"ל דנהי דרבי יהודה לא חשבי לגמרי כלמי יודע רבנן מיהא חשבי ליה כודאי שכת:
כדי להפסיד דעתו של בעל הבית.
הכא ודאי שהוא עומד וזוה שפרע שיך תקנה כדי להפסיד דעתו אכל צהיהא דהגחול בתרא (שם) דקאמר איני יודע אם החזרתיו לך אין צריך לתקן:

ב) דבורים אלו שייכים לקמן ע"ב)
אפילו קצין נבי.
ואי"ת והא ה"ל כלמי יודע אם גולתין דפטרי רצ נחמן ורבי יוחנן בהגחול בתרא (שם) וצהשואל (ב"מ דף י"ז:)
וי"ל דהתם לא מודה מידי אכל הכא שמודה במקפת ה"ל כמנה לי צידך והלא אומר אין לך צדי אלא נ' ונ' לא ידענא דלמרינן התם מתוך שאינו יכול לישבע משלם:
כציצה ודאי מידבר דבידי אינשי.
לאה קאמר המעיה ואי לא מייתייה ראה מפקדי אלא ישבע צעה"צ ויפסקי אומן כלאמר לקמן ואי"ת ולישני ליה כגון ששכרו שלא צעדים וגאמן מתוך שיכול לומר לא שכתמין מעולם כלמארי' צסמון וי"ל דשאני הכא דמודה במקפת לא היה יכול להעז ולכפור הכל אי נמי דלקמן מוקי לה בשכרו צעדים דומיא דרש"א:

א

השבועה: גב' כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין ° **מנלן דאמר** ליה רבנן **דמשתבע ושקיל** ° **אמר** רב יהודה **אמר** שמואל הלכות גדולות שנו כאן הלכות הני הלכתא נינהו **אלא אימא תקנות גדולות שנו כאן גדולות מכלל דאיכא קטנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן עקרוה רבנן לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר משום כדי חייו משום כדי חייו דשכיר קנסינן ליה לבעל הבית בעל הבית גופיה ניחא ליה דמשתבע שכיר ושקיל כי היכי דאיתגרון ליה פועלין אדרבה שכיר ניחא ליה דלשתבע בעל הבית ונפקע כי היכי דליגריה בעל הבית בעה"ב על כורחיה אגר שכיר נמי על כורחיה מיתגר אלא בעה"ב טרוד בפועליו הוא וליחב ליה בלא שבועה כדי להפסיד דעתו של בעה"ב וליחב ליה בעדים טריחא ליה מילתא וליחב ליה מעיקרא שניהן רוצין בהקפה**

שבועה (לקמן מה). כיצד אלו ואלו כו'. אלו ואלו באים לצ"ד על מנת לישבע אחד מהם לשלם. אלא שניהם טעלין בלא שצועה (ב"ב ב). הפוגמת כתובתה. כלמפרש ואילך במתניתין גופה (כתובות פו. ושם) הפוגמת כתובתה ככלה. היתה כתובתה חלשה וזו ואמר לה התקבלת כתובתך והיא חומתה לא התקבלתי אלא מנה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים משועבדים כו' לא תפרע אלא בשבועה. משום דאי הוה גבי מן הלוה גופיה והוה עשין לו לא אשתבע לי דלא אשתבעי. אמרין בשבועתא (מה). דמשבעין לא יא' ואל טעין לא טענין ליה האול תקיט שטרא, אכל בשביל לקחות אטן טענין דלמא אי הוה גבית מן הלוה הוה טעין כך אשתבע לי דלא פרעתין ובעית אשתבעוה. השתא אטן טענין. דפתח פין לאלס הוא, ומנכסי יתומים ונפרעתה שלא בפניו כולוה משום האי טעמא (כתובות י"ג). וכן היתומים. מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה, ומתו שצועתן שבועה שלא פקדנו אבא. צמזליאה מיתה, ושלא אמר לו קודם לכן ושלא מצינו שוכר בין שטרותיו של אבא על שטר זה שיהא פרוע (ב"מ ב.). ואילו נשבעין שלא בטענה. משמע שאין אדם מוכנה כלום. בגמ' פריך אטו בשופטין עסקין (לקמן מה). השותפין והאריסין. בגמ' מפרש מאי שא' הני (שם). והאפוטרופין. שנתעסקו בממון אדם להכניס ולהוציא וישא' וליתן, אכל צנכסי יתומין פלוגתא דתנאי היא במסכת גיטין בהניקין (שם). והאשה הנרשאת כו'. שהוכיזה בעלה חנונית או שמינה אפוטרופוס לעסוק צנכסין (שם). וכן הבית. אחד מן האחים שנתעסק צנכסים משמת אביהם (שם). חלקין השותפין כו'. ולא השביעו בשעת חלוקה (שם). בתגלגל לו שבערה. האי טעמא (כתובות י"ג). ואלו עסקין. כלומר שנו כאן. כלומר שנתן חכמים צנכסין וטעלין דשכיר ונגזל ותחב ומוצי על פנקסו (ב"מ קי"ב). הני הלכתא נינהו. בתמיה, וכי הלכות למשה מסיני הם והלא אינם אלא תקנות חכמים כלמפרש (שם). תקנות קבועות. ראו לעשות קצת לעקור עליהם דבר מן התורה, דמלאכותייתא מי שיש עליו לשלם הוא נמצע, דכתיב ולקח בעליו ולא ישלם. והלא שקלוה לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר (שם). ונפקע. יפסקו שכיר, כי היכי דליגריה. שלא ימנעו מתשכרו שידלגו למר חשוד הוא למכוע שכיר משקבלו (שם). על כורחיה אגר. כשהוא צריך לפועלין על כרחו שוכרם (שם). טרוד בפועליו. וכפר שמתן לו ולא נתן (שם) וכסבור שמתן לזה כשמתן לחבירו (שם קד). וליחב ליה בעדים. ויתן לו בלא שצועה. לתקן להן לל שוכרי פועלין שיתנו שכרם צעדים ואם יאמרו פרעמינו שלא צעדים יתן בלא שצועה (שם). וטריחא ליה מילתא. לאחר חבר עדים כל היום (שם). וליחב ליה מעיקרא. לתקן לבעל הבית דהייב אגריה בלאא מקמי עצימתייהו דאי אחי שכר לא מהימן (שם). שניהם רוצים בהקפה. בעל הבית פעמים שאין לו ופועל שמה יפלו ממנו (שם).

א) מ"י פ"ב מהלכות טוען הלכה ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סימן צב סעיף ז:

ב) מ"י פט"ו מהלכות מלוה הלכה ה סמג עשין ד טוש"ע ח"מ סימן אא סעיף א:

ג) ד ה ר מ"י פ"ח מהל' מביה הלכה ח ט סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן אא סעיף ט:

ד) מ"י פט"ו מהלכות ארשות הלכה יד ופי"ד מהל' מלוה הלכה א' סמג עשין מה וסימן לה טוש"ע אה"ע ס' לו סעיף י וטוש"ע ח"מ סימן פד סעיף א:

ה) מ"י פי"ד מהל' מלוה הלכה א ופט"ו מהלכות ארשות הלכה טו סמג שם טור ש"ע אה"ע שם סעיף ח וטוש"ע ח"מ שם סעיף ה:
א"ט ט"י מ"י צהל' מלוה וצבלות ארשות שם הלכה כ סמג שם טור ש"ע אה"ע כ סמג שם טור ש"ע ח"מ כ סעיף ה וטור ש"ע ח"מ סימן קיד סעיף ד:

יב) י מ"י צהל' מלוה שם וצהל' ארשות שם הלכה יט סמג שם טור ש"ע אה"ע שם סעיף ה וטור ש"ע ח"מ סימן קח סעיף ח:

יג) ב מ"י צהל' מלוה שם וצהל' ארשות שם הלכה טז סמג שם טור ש"ע אה"ע שם סעיף י וטוש"ע ח"מ סימן קח סעיף ח:

יד) ל מ מ"י פי"ו מהל' מלוה הלכה א כ סמג עשין דז לה טור ש"ע ח"מ סימן קח סעיף ה:

טו) ג מ"י פי"ט מהלכות שותפין הלכה א סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן אג סעיף א ונודר אלפס עוד צמזמזות פי"ט דף קיא:
טז) ס ע ע מ"י שם הלכה ז סמג שם טור ש"ע שם סעיף ו:

יז) פ מ"י פי"ט מהלכות שותפין הלכה ון ז סמג עשין קמט טוש"ע ח"מ סימן סו סעיף ו:

מקור:מסורת הש"ס

מוסף רש"י

ונוטל (ב"ק צא).
ואלו נשבעין ונוטלין. שתיקו תמכילי לישבע וליתול (כתובות י"ג).
ושבנגדו חשודו על השבועה. מי שהיה לו חבירו חייב שצועה והוא חשוד על השצועה. שגמלא שקרן בשצועתו. שבנגדו נשבע ונוטל (ב"ק קה).
וחנוני על פנקסין. שכותב בו הקפותיו, כך צווי פלוני לתת לפועליו ונתמי להם והם אומרים לא טעננו. שניהם נשבעין ונוטלין איתנו (כתובות י"ג).
הדא אומר לא נטלתו. והעדים ראו שלא והכלים תחת כנפי טולמו ולא ידעו מה (שם).
לא שיאמר לו כתוב על פנקסי כו'. אלא כותב שם רגלים לדבר, כשבעל הבית מודה שאמר לו כו' (לקמן מה).
תן לבני סאתים חטין. ועלי לשלם (ב"מ ב.).
תן לפועלי בסלע מעות. שאני חייב בשכרם ועלי לתון סלע (שם).
הוא אומר נתתי כו'. וסניחא מוציע את בעל הבית (שם).
הוא נשבע ונוטל כו'. שניהם נשבעים ונוטלים מבעל הבית (שם) דלמא ליה (חטוני) פועלים לא מהימנו לי בשבועה את האממתייהו, דלא אמרת לי כשהיזי הכ לכו וכן פועלים אמרי ליה לא מהימן לן חטני

ואמר לה התקבלת כתובתך והיא חומתה לא התקבלתי אלא מנה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים משועבדים כו' לא תפרע אלא בשבועה. משום דאי הוה גבי מן הלוה גופיה והוה עשין לו לא אשתבע לי דלא אשתבעי. אמרין בשבועתא (מה). דמשבעין לא יא' ואל טעין לא טענין ליה האול תקיט שטרא, אכל בשביל לקחות אטן טענין דלמא אי הוה גבית מן הלוה הוה טעין כך אשתבע לי דלא פרעתין ובעית אשתבעוה. השתא אטן טענין. דפתח פין לאלס הוא, ומנכסי יתומים ונפרעתה שלא בפניו כולוה משום האי טעמא (כתובות י"ג). וכן היתומים. מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה, ומתו שצועתן שבועה שלא פקדנו אבא. צמזליאה מיתה, ושלא אמר לו קודם לכן ושלא מצינו שוכר בין שטרותיו של אבא על שטר זה שיהא פרוע (ב"מ ב.). ואילו נשבעין שלא בטענה. משמע שאין אדם מוכנה כלום. בגמ' פריך אטו בשופטין עסקין (לקמן מה). השותפין והאריסין. בגמ' מפרש מאי שא' הני (שם). והאפוטרופין. שנתעסקו בממון אדם להכניס ולהוציא וישא' וליתן, אכל צנכסי יתומין פלוגתא דתנאי היא במסכת גיטין בהניקין (שם). והאשה הנרשאת כו'. שהוכיזה בעלה חנונית או שמינה אפוטרופוס לעסוק צנכסין (שם). וכן הבית. אחד מן האחים שנתעסק צנכסים משמת אביהם (שם). חלקין השותפין כו'. ולא השביעו בשעת חלוקה (שם). בתגלגל לו שבערה. האי טעמא (כתובות י"ג). ואלו עסקין. כלומר שנו כאן. כלומר שנתן חכמים צנכסין וטעלין דשכיר ונגזל ותחב ומוצי על פנקסו (ב"מ קי"ב). הני הלכתא נינהו. בתמיה, וכי הלכות למשה מסיני הם והלא אינם אלא תקנות חכמים כלמפרש (שם). תקנות קבועות. ראו לעשות קצת לעקור עליהם דבר מן התורה, דמלאכותייתא מי שיש עליו לשלם הוא נמצע, דכתיב ולקח בעליו ולא ישלם. והלא שקלוה לשבועה מבעל הבית ושדויה אשכיר (שם). ונפקע. יפסקו שכיר, כי היכי דליגריה. שלא ימנעו מתשכרו שידלגו למר חשוד הוא למכוע שכיר משקבלו (שם). על כורחיה אגר. כשהוא צריך לפועלין על כרחו שוכרם (שם). טרוד בפועליו. וכפר שמתן לו ולא נתן (שם) וכסבור שמתן לזה כשמתן לחבירו (שם קד). וליחב ליה בעדים. ויתן לו בלא שצועה. לתקן להן לל שוכרי פועלין שיתנו שכרם צעדים ואם יאמרו פרעמינו שלא צעדים יתן בלא שצועה (שם). וטריחא ליה מילתא. לאחר חבר עדים כל היום (שם). וליחב ליה מעיקרא. לתקן לבעל הבית דהייב אגריה בלאא מקמי עצימתייהו דאי אחי שכר לא מהימן (שם). שניהם רוצים בהקפה. בעל הבית פעמים שאין לו ופועל שמה יפלו ממנו (שם).